

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

Dennenorchis. Foto: Ronald van Wijk

Orchideetjes in de Schoorlse duinen

Ze lijken zo klein en onopvallend, maar zijn het waard om ervoor op de knieën te gaan: dennenorchissen. Dit zeldzame orchideetje komt in de duinen van Schoorl in de zomer massaal voor. De kleine witte bloemetjes aan stengels van 10-20 centimeter hebben dezelfde bouw als hun forse familieleden uit de tropen. Ze bloeien uitsluitend op vochtige plaatsen in dennenbos. Bloeiende planten vind je alleen in juni en juli, maar de donker-groene bladrozetten zijn ook in het voorjaar en na de bloei nog wel te vinden.

De Hors. Foto: Sytske Dijkse, Foto Fitis

Fata Morgana's op het strand

Luchtspiegelingen of Fata Morgana's zie je niet alleen in de woestijn. Ook in ons land zijn ze geregeld waar te nemen, vooral op warme dagen op brede strandvlaktes, zoals de Hors op Texel. Het hete zand verwarmt een luchtlaag vlak boven de bodem. Daarboven is de lucht kouder. Het grensvlak tussen beide luchtlagen werkt als een spiegel, waardoor allerlei voorwerpen aan de horizon vervormd worden. Door de warmte trilt de lucht, waardoor het effect nog mysterieuzer wordt. Verander je van standplaats dan verdwijnt het effect. Een Fata Morgana is niet wat het lijkt, maar is wel prima te fotograferen!

Hanenplas op Texel

Direct ten zuidwesten van de Cocksdorp op Texel, grenzend aan de golfbaan, steekt een stukje duingebied vanaf De Slufter polder Eierland in. Dit duinterrein, de Hanenplas, was geen eigendom van Staatsbosbeheer. In het kader van de EHS (Ecologische Hoofdstructuur) is deze grond enkele jaren geleden wel verworven. En afgelopen jaar heeft het een volledige opknopbeurt ondergaan. De bollengrond is afgegraven tot op de oude schelpenbanken die hier en daar liggen. Eens was het hier zee. Struweel en bosjes zijn verwijderd. Zo is er een nieuwe duinvallei ontstaan, die een deel van het jaar onder water staat. De omringende drogere duintjes worden extensief begraaasd. Op 15 juni werd de Hanenplas officieel geopend door Provincie Noord-Holland, Gemeente Texel en Staatsbosbeheer, langs een nieuw aangelegd fiets- en ruiterpad. Dat pad biedt een mooi uitzicht op de natuur. De veldleeuweriken zongen toen al volop en er liepen kluten en bontbekpleviers met hun jongen.

Hanenplas. Foto: Sytske Dijkse, Foto Fitis

Bruine eikenpage. Foto: Casper Zuyderduyn

5000 soortenjaar: kamillevlinder

Het project om 5000 planten- en diersoorten te tellen in het toekomstige Nationaal Park Hollandse Duinen is een groot succes. Al in de eerste helft van het jaar werd de 5000e soort op de lijst bijgeschreven! Het is een bijzonder insect: op kamille vonden de onderzoekers rupsen van de kamillevlinder, een zeldzame nachtvlinder. Doordat nu zo intensief gezocht wordt naar elke diersoort werd de mooie witte rups opgemerkt. Een ander hoogtepunt van dit grote project was de ontdekking van de bruine eikenpage. Deze kleine dagvlinder werd voor het eerst sinds 22 jaar weer waargenomen in Zuid-Holland. De vlindertjes werden gezien in de duinen van Noordwijk.

Zeekool Hondsbossche Zeewering. Foto: Sytske Dijkse, Foto Fitis

Veel planten langs Hondsbossche Zeewering

Sinds de zeedijk tussen Petten en Camperduin een metamorfose heeft ondergaan is er voor de natuurliefhebber veel te beleven. De oude dijk met brakke graslanden aan de landzijde, gecombineerd met de nieuwe opgespoten zandduintjes en het brede strand biedt kansen aan tientallen kustplanten. Toen de KNNV afdeling Alkmaar en Den Helder hier een plantenexcursie organiseerde troffen de deelnemers bijzonderheden aan als de bijenorchis, gele hoornpapaver, het zeldzame grasje laksteeltje, scheve hoornbloem en zeekool, om maar een paar te noemen. Het grasland aan de binnenzijde van de dijk wordt beheerd door Natuurmonumenten, de dijk zelf door het Hoogheemraadschap.

Oogsten uit de natuur

De veelal kleurige geïllustreerde boeken over wildplukken, over oogsten uit de natuur dus, rijzen tegenwoordig als paddenstoelen uit de grond. Het verzamelen van eetbare bladeren, knollen, stengels en vruchten wordt sterk gepromoot. Maar in het Staatsbosbeheer magazine van afgelopen zomer wordt terecht gesteld: "in eerste instantie is eetbare natuur de voorraadschuur van de dieren." Wanneer en waar de tweede instantie begint waar de recreant aan bod komt is niet heel erg duidelijk. "Wildplukken is feitelijk niet toegestaan, maar op kleine schaal en voor eigen gebruik is het oké", vervolgt de terreinbeheerder. In de nazomer en herfst bereikt deze vorm van natuurgebruik misschien wel een hoogtepunt. Mensen plukken dan veelvuldig de vruchten van de bosbraam of zwarte braam, en in de duinen ook de blauw-grijze dauwbramen. Een gebruik dat al bestond lang voordat een term als wildplukken was uitgevonden. Bramen zijn er heel veel en langs wegen en paden gemakkelijk te bemachtigen. Dat is op zulke plaatsen meestal geen enkel probleem. Op sommige plaatsen stellen terreinbeheerders hun gebieden voor het plukken zelfs tijdelijk open. Wel wordt er voor gezorgd dat er op andere plaatsen in de omgeving voldoende vruchten blijven hangen. Want eetbare natuur is in de eerste plaats de voorraadschuur of supermarkt van de dieren.

Bramen. Foto: Sytske Dijkse, Foto Fitis

